

Filmová a televizní fakulta AMU v Praze
Katedra režie FAMU
Posudek bakalářské práce

Název práce: Destrukturace divákova hlediska (Narativní analýza raných filmů Terrence Mallicka)

Student: Martin Jeřábek

Obor: režie

Posudek oponenta

Autor posudku: Mgr. Petr Marek, katedra režie

HODNOCENÍ :

1. Rozsah práce

Počet stran celkem (bez přílohy) : 50 normostran

Počet stran příloh : (abstrakt, seznam literatury, prohlášení o původnosti, evidenční list, obsah): 7 stran

Počet titulů uvedených v seznamu literatury : 11 + 3 internet

2. Obsahová stránka

Práce splňuje zadání : ano

Vhodnost zvoleného cíle : ideální

Výběr, použití a vyhodnocení odborné literatury : adekvátní

Obsahová konzistence : výtečná

3. Formální stránka práce

Jazyková a stylistická úroveň : skvělá

Zpracování (grafická úprava, členění práce, přílohy, poznámky): odpovídající

4. Celkové hodnocení bakalářské práce

(slovní hodnocení celkové úrovně a přínosu práce)

Martin Jeřábek si ve své bakalářské práci zvolil extrémně zajímavý a zároveň nelehký úkol: pokusit se uvažovat nad pojetím pojmů protagonista/hlavní hrdina/vypravěč a užívání entit je reprezentujících ve dvou raných filmech Terrence Mallicka. Ještěže si zvolil alespoň tuto část autorovy tvorby, opírající se částečně o klasičtější vyprávěcí schémata! Nicméně ani v Zapadákově a Nebeských dnech to nemá divák s takovýmto možným roztřídním vůbec jednoduché. Martin se na tomto teritoriu rozhodl pohybovat za pomoci několika z nejpobulárnějších teorií stavby scénáře a první část práce věnuje rozvaze nad komplementárností výsledků bádání Syda Fielda, Kristyn Thompsonové, Lindy Aronsonové a dalších předních jmen, k nimž ovšem přidává například i úvahy z původní diplomové práce studenta FAMU Matěje Šámala a jiné další zdroje. Jeřábek chytře srovnává přístupy jednotlivých autorů a snaží se mezi nimi najít průnik nebo alespoň nějakého „společného jmenovatele“, což se mu částečně daří, nakolik mu to samotné teorie umožňují. Nutno říci, že toto puzzle výkladových možností se mu daří skládat velmi dobře a mohlo by příjemně posloužit i začátečníkovi, toužícímu se dozvědět něco z teorie stavby scénáře/dramatu, stejně jako pokročilemu čtenáři k připomenutí jednotlivých východisek a jejich zajímavému propletení v Jeřábkově křížovce. Tajenka ovšem není jednoznačná. Ale toho si je autor práce samozřejmě vědom. Proto přechází ve druhé části ke konkrétní analýze filmů Terrence Mallicka. Na první pohled se může zdát, že velkou část textu zabírá popis děje, nicméně většinou je o něj opřena původní myšlenka autora, která na konci dějového odstavečku ozřejmí úlohu, jakou ve stavbě díla daná scéna zastává. Možná by se ony odstavčky daly jemně minimalizovat, ale nemyslím si, že by to práci nějak zvlášť zhuťnilo - možná by zhubnula o pár stránek (čímž by se rozhodně nedostala pod požadovaný limit), ale třeba by se pak hůř četla.

Ve dvou třetinách textu jsem si uvědomil, že většinu času ovšem Martin tráví analýzou scénáře. Sice slíbí, že promluví k filmovému obrazu ve 4 kapitole („Možnosti použití“), ale tam na to zřejmě

zapomene a teprve poslední třetina se začíná dotýkat juxtapozice obrazu a textu. Zároveň víceméně opomíjí stříhové figury, v jednom případě zmíní režii hlasu postavy. To mi přišlo lehce líto, neboť Malickovy filmy nezahrnují pouze hledisko vypravěče a příběhu, ale dalšími „hrdiny“ jsou i prostředí, rostliny, zvířata, nálada... U některých scén byste těžko hledali, s kým se identifikovat, zda s hlasem vypravěče nebo pohledem krokodýla. A to mi v práci malinko chybí. Zároveň z hlediska identifikace s osobou hlavního hrdiny nebo s osobou protagonisty postrádám v práci ještě témata divácké substituce (vžívání se na základě vlastních neukojených potřeb diváka) a morálního postoje (sympatizování podle divákových hodnot - to je naznačeno lehce pouze v závěru, ale již to není uplatňováno v rámci jinak podrobného rozkladu možností průběhu diváckého zážitku „fandění“ postavám při sledování celého filmu). U filmu Zapadákov je to samozřejmě ztíženo tím, že protagonista (tedy nikoli hlavní hrdina!) Kit v zásadě postrádá morální rozměr a tudíž nedisponuje ani dilematem. A dívka Holly ho v tomto jen ztěžka dohání.

Za osvěžující považuji moment v závěru práce, kdy autor připustí vlastní omyl z první části textu (že přehlédl jak jedno rozhodnutí a tudíž bod obratu skuteční jiný hrdina), jakoby bakalářka byla již proběhnuté drama, jež není možno přepsat! Také se mi líbila věta „Vyprávění v Malickově filmech vybízí k neklidnému smíchu“ v části pojednávající o možné přítomnosti ironie při užití figury nespolehlivého vypravěče. Ve stejné kapitole by se ale dalo polemizovat s citátem Ferenze Walkera, podle nějž divák při odhalení vypravěčovy nespolehlivosti s ním „většinou přestává sympatizovat“. Tak jednoduché to, myslím, není. Stejně jako není jednoduché vtěsnat principy vyprávění Terrence Malicka (a dalších a dalších) do několika fungujících pouček, což práce ve svém průběhu vlastně průběžně dokazuje! I proto bych si na autorově místě nebyl tak jistý závěrem, v němž píše, že „Analýza potvrdila, že v příběhu se nachází pouze jedna hlavní postava, která zastupuje divákovu hledisko.“ Mám za to, že to ve svém průběhu minimálně několikrát silně zpochybnila - a to se přitom v dostatečné míře nevěnovala Malickově obrazové empatii s celým okolním světem. A vzhledem k tomu, že ne vše musí v puzzle či křížovce zapadnout do správného teoretického políčka, tak bych na autorovu otázku po logice distribuce střípků vyprávění mezi postavami, vypravěčem A DALŠÍMI ve znění „Jestliže oba ví, že farmář umírá, proč Bill zmiňuje, že se může něco stát a nevyjádří se jinak?“ řekl: „Protože je to film“.

Nicméně přes všechny drobné výtky považuji práci za vynikající, čtivou a přínosnou pro čtenáře nejen z řad studentů filmových škol. A rád ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku A.

5. Otázka pro obhajobu :

Ani po několikerém přečtení jsem nedokázal porozumět větě „*Osobně se přikláním ke konvenčnějšímu řešení, které tvrdí, že se protagonista musí proměnit a jelikož se v tomto případě tak nestalo, tak ani nedosáhl svého cíle a **splňuje** tím obecné požadavky.*“ Neodbytně mám pocit, že v záběru má být slovo „nesplňuje“, ale možná se jen celkově ztrácím v onom odstavci. Jak to je?

6. Navrhovaná klasifikace : A

7. Doporučení či nedoporučení práce k obhajobě : Doporučuji.

Mgr. Petr Marek

V Komiži, 6.zář 2021